

KLIK

Ik heb je!

**Trefzeker fotograferen in
5 stappen**

Peter de Ruiter

Colofon

Voor het plezier dat fotografie heet

Met dank aan Helen van Dijk, Sandra Besselaar, Nicole Baltussen, Wiebe de Jager, Marlou van Campen, Hans Kluppel

Tekst en fotografie

Peter de Ruiter

Eindredactie

Ron Bezemer (www.ronbezemer.nl)

Coverontwerp

Dirk Panier (www.traveling.be)

Illustratie

André Valkenhoff (netbox@xs4all.nl)

Fotobijdragen

Lione Kolsteren, Jacqueline van der Steen, Nicole Baltussen, Frans van der Zanden, Davien Hulsmann, Judith Brouwer, Siebe van Waarde, Carla van der Burgt, Marieke Wiendels, Rian van der Vuurst, Lino van Berkomp, Wiebe de Jager, Meta Boer, Eveline Voss, Bert Neeleman, Ted Steenvoorden, Wouter van de Weerd

Fotocursussen

Helen van Dijk www.fotocursusutrecht.nl

Sandra Besselaar www.majankafotografie.nl

KLIK Ik heb je! is een uitgave van:

© Uitgeverij Elmar BV – Rijswijk 2010

© Tekst en fotografie: Peter de Ruiter

ISBN 9789038920177

NUR 473

Ebook

Ook verschenen als ebook bij

PixelPerfect Publications

ISBN 9789490848057

Klik door op www.klikhebe.nl

INHOUD

Voorwoord	5
Ten geleide	6
Inleiding	7
Verwondering / herkenning / snelle reactie / timing / aandacht	
1 Verwondering	11
Beauty is in the eye of the beholder / Onder en zonder controle / Uiterlijke kenmerken	
2 Herkenning	31
Iconen, archetypen en dubbelgangers / Patronen in alle maten / Ensembles: de som der delen / Kies je kleur / Dynamisch lijnenspel / Licht: a love story	
3 Snelle reactie	75
Be prepared / De waarheid (geen) geweld aan doen / Hebben of huilen	
4 Timing	92
Het enig juiste moment / Meer kansen creëren / De tijd naar je hand zetten	
5 Aandacht	110
Breng de boodschap over / Schuiven op de vierkante millimeter / De mens, de maat en de dingen / Ik kijk je in de ogen	
The making of a covergirl	151

TREFFERS

De vangst van amateurfotografen, verweven in dit boek.

Veel mooie foto's hebben zich al eerder vertoond en zijn door oplettende liefhebbers gevangen. Onder het kopje **TREFFERS** tonen amateurfotografen her en der in dit boek hun vangst. Klik Ik had je!

Koop dit boek!

Thailand, 2002

Voorwoord

Als ik op 15 maart 2002 om drie uur 's nachts voor het eerst voet op Indiase bodem zet, ben ik verwonderd. Ik land op de luchthaven van Bombay en ben verrast door het tenue van de schoonmaakster. Terwijl in Nederland schoonmakers vaak in een halfschoon schort en op gympen lopen, draagt deze mevrouw een elegante sari. Dit is een ander land, een heel andere wereld, denk ik.

Ik ben in m'n eentje vertrokken voor een reis die bijna een jaar zal duren. Ik vind dat een beetje eng, zo alleen met mezelf en mijn gedachten. In het vliegtuig bedenk ik dat ik structuur aan mijn dag kan geven door dagelijks een fotocolumn te publiceren op internet. Ik kies de beste foto van de dag

en schrijf daar een bondig stukje van persoonlijke of culturele aard bij. Titel: *Daily India*. Familie en vrienden zullen er van genieten en je weet nooit waar het toe kan leiden.

Ik maak die rubriek negen maanden lang iedere dag met veel plezier en voldoening. Onderwerpen te over en ik vind bijna elke dag wel een plek waar ik het materiaal kan uploaden. Als ik na vier maanden India ook landen bezoek als Singapore, Indonesië, Thailand, Laos en Cambodja, ga ik verder onder de noemer *Daily Asia*.

Veel van wat ik in dit boek vertel en in mijn vijf

▼ Zondagse kleren

eerdere boeken over digitaal fotograferen in een andere vorm heb beschreven, heb ik geleerd tijdens die reis in 2002. Het zijn naar mijn smaak de fundamenteën van fotograferen, die gelden voor elk soort foto's die de werkelijkheid wil betrappen, voor elk soort camera, in elke omstandigheid, thuis en op reis. Maar pas nu heb ik ze voor mezelf en voor de lezer in deze vorm op een rij gezet.

Fotograferen begint met verwondering. Zodra je geleerd hebt de luiken open te zetten voor visuele prikkels, maak je mooie foto's aan de lopende band. Want mooie foto's bestaan eigenlijk al. Je hoeft ze alleen te herkennen en te vangen. KLIK Ik heb je! Met dank aan alle bereidwillige modellen in India en elders op de wereld,

PETER DE RUITER

Ten geleide

Dit is een kijk- en leerboek. Het bevat slechts een kleine hoeveelheid technische aanwijzingen en een grote hoeveelheid 'common sense' voor het maken van foto's. KLIK Ik heb je! is daarom geschikt voor zowel de beginnende als de gevorderde fotograaf – los van ervaring, technische kennis en type camera. Voor fototechnische aspecten verwijs ik naar mijn boeken *Digitaal fotograferen onderweg* (reisfotografie), *Digitaal fotograferen zonder handleiding* (een complete cursus) en *Digitaal fotograferen in een oogwenk* (snelgids aan de hand van symbolen op de camera).

Klik verder via www.klikhebe.nl

Inleiding

Verwondering

Je verwonderen is het ongewone van het gewone onderscheiden, het bijzondere van het alledaagse. Dat is moeilijker dan het lijkt. In de 21ste eeuw komen er zoveel signalen op ons af, dat we een verdedigingsscherm opwerpen om niet voortdurend te worden afgeleid. Daardoor dreigen we veel moois niet op te merken. Bij het selecteren van foto's voor dit boek kwam ik deze foto tegen, die ik heb gemaakt in het binnenland van Ghana. Daar heeft iemand goed over nagedacht. Iemand heeft bedacht dat het ophangen van een dergelijk bordje een goed idee was. Hij of zij heeft een platgeslagen stuk golfplaat gevonden en vervolgens een kwast,

twee kleuren verf en een voorbeeld van de letters *You're welcome*. Toen het klaar was, heeft die persoon een boom, een hamer en een spijker gevonden. De foto hangt nu ook op mijn voordeur en die van vrienden en breekt meteen het ijs. Hij ver-rast de gast.

Herkenning

Herken een foto en leg hem vast. De watervallen van Iguazú in Brazilië en Argentinië kun je op talloze manieren in beeld brengen: dichtbij, veraf, met of zonder mensen of omgeving. Nadat je daar tientallen instellingen voor hebt geprobeerd, kom je plotseling op een punt waar alles klopt. Er

tekent zich een afwisseling af van strakke en zachte lijnen, van voor- en achtergrond, van stilstand en beweging. Het licht is rood van de ondergaande zon en het stel in het midden is het puntje op i. Afdrukken en klaar.

Snelle reactie

Mooie momenten bestaan altijd maar even. Het is dus zaak altijd je camera voor het grijpen te hebben, zonder verpakking en lensdop. Je moet hem met een lichte druk uit z'n sluimerstand kunnen halen. Deze riksjarijder in het Indiase Aligarh maakt weliswaar weinig vaart met twaalf kinderen in de laadbak. Maar die kinderen blijven niet tot het uiterste stralen totdat jij eindelijk nieuwe batterijen in je camera hebt gedaan omdat die juist op dat moment de geest geven. Begin de dag dus met een tot de nok toe gevulde accu. Reageer zonder

vertraging als het geluk je toelicht. Huppel desnoods een stukje langsij mee. Dan gaan de kinderen nog harder lachen.

Timing

Op Malta wordt de nieuwe president gezegend in St John's Co-Cathedral in de hoofdstad Valletta. Een bonte stoet voorgangers en discipelen schrijdt de kerk binnen, van de hoofdingang naar het koor. Wat is het meest fotogenieke moment? In hun witte hemden en met hun slingerende wierookpotten is het clubje priesters de blikvanger. Je richt je ogen het eerst op hen, voor je blik afdwaalt naar boogstructuren, decoraties en de hoedenparade. De journalisten onder in beeld geven de foto een voorgrond en diepte.

Aandacht

Als in Wales de zon bijna ondergaat, maar nog net genoeg kracht heeft om de contouren van het schaap te laten aftekenen. Als je snel je auto aan de kant hebt gegooid en je supertelelens op je camera hebt geschroefd. Als je een brede greppel over bent gesprongen en je door het prikkeldraad het beest in het vizier krijgt. En als het dier dan niet weg-

rent, maar je aankijkt. Dan moet je de tegenwoordigheid van geest hebben om het boompje links te zetten en het schaap rechts, geheel in het groene vlak. Dan krijg je een foto die zo in balans is dat hij het bureaublad van elke computer siert. Even opletten dus voor je denkt dat je klaar bent.

1 VERWONDERING

▲ Op weg naar huis

Verwondering, kan dat ook in Nederland? Het kan overal, zelfs op een zondagmiddag in de tweede klasse, waar beeldend kunstenaar Elsa haar meegebrachte biomaltijd consumeert met eigen vork en linnen servet. AH To Go heeft niets aan haar. Elsa is net op cursus geweest bij gebedsgenezeres Jomanda in Valkenburg. Ze reist nu terug naar haar woonplaats Nijmegen, waar

ze tegenover de HEMA woont. Voor de foto schikt ze haar shawl rond de schouders en houdt ze een hap eten in de lucht. Verwondering kan altijd, als je maar belangstelling hebt voor je medemens en deze durft aan te spreken. Soms begint mijn mond te praten terwijl ik nog nadenk over de vraag of ik wat wil zeggen.

► Op weg voor de heer

Misschien heeft verwondering vooral betrekking op wat een ander doet. Dingen die jij dus niet doet. Ruth maakte in 2005 een reis langs enkele Caribische eilanden, waarom ben ik vergeten. Ook al was ze gebonden aan een rolstoel, altijd zag ze kans een beeld van Maria en het kindje Jezus dicht bij zich te hebben. Op haar rugzak prijkt een afbeelding van een volwassen Jezus. Net als Elsa, is Ruth gelovig op een ongebruikelijke manier. Als mensen iets anders doen dan normaal, kan dat een interessante foto opleveren. Dit is vast een vingerwijzing voor de tocht op zoek naar mooie beelden.

▼ Op weg naar roem

Deze kleine meid doet iets bijzonders in Kumamoto, Japan. Zij en tientallen leeftijdgenoten nemen deel aan een pianowedstrijd. Ze hebben allemaal dezelfde passage van twintig seconden ingestudeerd. De kinderen gaan bij het streepje op de vloer staan om zich voor te stellen met een diepe buiging. Door als fotograaf gepaste

afstand te houden, benadruk je de enorme afmetingen van de toneelvloer, de kwetsbaarheid en de moed van het kind. Verwondering kan bewondering zijn. Hier breng je al een boodschap over waar in hoofdstuk 5 een paragraaf aan is gewijd.

▲ **Onderweg naar India**

Ook deze heren leveren een muzikale prestatie. Ze maken deel uit van een fanfareband die uitrukt bij een huwelijk in de Indiase hoofdstad Delhi. Geen feest zonder muziek. Zoek je verwondering, neem dan de KL 871

naar Delhi. Neem vervolgens de trein naar het-maakt-niet-uit-waar in India en schiet je digitale rolletjes vol. Verwondering over de volstrekt andere cultuur gaat hand-in-hand met bewondering voor de volharding die de Indiase mens aan de dag legt in zijn strijd om het bestaan.

◀ **Processie**

Bijna net zo exotisch: de koningin van schuttersvereniging Eendracht in het Limburgse Grevenbicht draagt op Tweede Pinksterdag een traditioneel gewaad in een muzikale processie.

▲ Sterke schouders

Verwonder je in India over hoe de emancipatie daar groteske proporties aanneemt. Vrouwen worden geacht even sterke schouders te hebben als mannen. Ze sjouwen met potten aarde, schalen vol stenen en takkenbossen van tientallen kilo's, maar houden hun rug recht. Als je in de deelstaat Orissa zo'n scène tegenkomt, die ongeëmancipeerd wordt geïlustreerd door een bordje *Men at work*, dan kun je, dan wil je, dan moet je dat niet voorbij laten gaan. Het kost je een pak koekjes, maar dat komt in goede handen terecht.

BEAUTY IS IN THE EYE OF THE BEHOLDER

◀ Ton sur ton

Een stuk zuidelijker, in de deelstaat Andhra Pradesh, torsen vrouwen platen natuursteen in de groeve waar het steen wordt uitgezaagd. Om hun schedel te beschermen tegen de harde stenen, dragen ze een zacht hoedje. De kleding van de vrouw links is ton sur ton – inclusief het hoedje. Elegantie is de Indiase vrouw aangeboren. Niet om te behagen lijkt het, want daar zijn ze veel te preuts en verlegen voor. Maar omdat ze nu eenmaal zo zijn. Wonderlijk niet? Bij deze foto tellen ook timing en compositie zwaar. Die aspecten komen later in dit boek uitgebreid aan de orde.

TREFFER

OPVLIEGENDE MEEUWEN

'Tegen het vallen van de avond wordt onder belangstelling van vele meeuwen de vis schoon-gemaakt in het Marokkaanse Essaouira. Ik heb gewacht op het mooiste moment voor het licht:

de ondergaande zon. Toen een meeuw midden in het beeld verscheen, aarzelde ik geen moment. De compositie was voor mij compleet.'

LIONE KOLSTEREN

◀ Prima ballerina

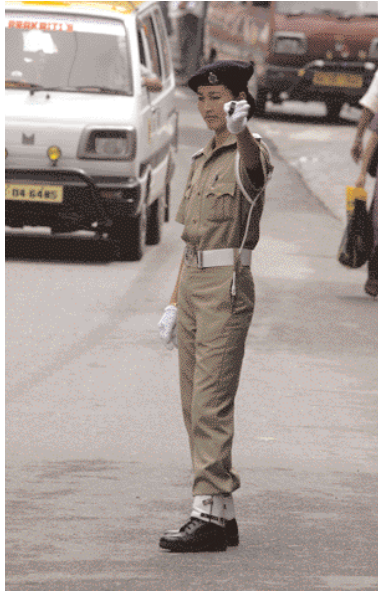
Deze charmante politieagente staat het verkeer te regelen in Gangtok, in de noordelijke Indiase deelstaat Sikkim. Ze is een prima ballerina die een eindeloos durend solo-optreden geeft voor één ademloze toeschouwer en vele achteloze passanten. *Beauty is in the eye of the beholder*. Schoonheid is voor wie er oog voor heeft. Wie zegt dat een verkeersagente geen fotomodel kan zijn? De danseuse keurt het fotograferen goed, maar begrijpt niet waarom ze in het middelpunt van de belangstelling staat. De fotograaf begrijpt het wel en laat zich niet afleiden door gedachten over wat een fotograaf wel of niet behoort te fotograferen. De mooiste attracties staan niet in Lonely Planet.

▼ Vooral streng

In de tussentijd gaat het er in Sjanghai heel wat minder zachtzinnig aan toe. Hier ligt de nadruk vooral op streng. Kennelijk maken die Chinezen er anders maar een potje van. De verkeersagent wil een goede indruk blijven maken op het publiek en op zijn superieuren. De witte-handschoenenmode voor verkeersagenten geldt echter mondiaal.

▼ Zustermevrouw

Mocht het toch mis gaan in het verkeer, dan beland je in handen van deze zustermevrouw. Sjanghai is de meest internationale stad van China. Daarbij vergeleken ademt Beijing, zeker tien jaar geleden, een provinciale sfeer. Straatnamen, opschriften en alle borden in dit ziekenhuis zijn tweetalig uitgevoerd, ook al ligt dit hospitaal in een wijk waar zich nauwelijks buitenlanders vertonen. Maar mocht hij zich aandienen, dan voelt de buitenlander zich in elk geval op z'n gemak. Ze denken wel na, die Chinezen.

▼ Toneel en tribune

Kennelijk zijn de huizen klein in Sjanghai en is er een schrijnend gebrek aan gemeenschapscentra, want veel groepsactiviteiten vinden plaats op straat. Op de Bund, de boulevard langs de rivier de Huangpu die de stad doorsnijdt, krijgen mensen dans-, tai chi- en zangles. Elders speelt men kaart en mahjong op straat. Fenomenaal zijn de openbare speelwerktuigen voor senioren. Je spieren gaan zich er meteen lekker van voelen. Veel mensen op straat, ondanks de frisheid.

▼ Zonsdoorgang

Voor een fotograaf is het onbegrijpelijk dat mensen een zonsondergang mooi vinden. Dan is namelijk de dag – en dus het fotograferen – ten einde. In de tropen is dat steevast vroeg; tussen 6 en 7. Voor Sjanghai geldt dat bezwaar niet. Nadat de zon afscheid heeft genomen – in het najaar dikwijls door een dikke laag smog – baadt de stad weldra in kunstlicht. Met een vaste hand en een hoge gevoeligheid op de camera kun je nog flink wat mooie foto's maken. Het is

moeilijk ophouden met fotograferen, daar in Sjanghai, want de stad vi-breert. Op de foto de negentiende-eeuwse kantoorgebouwen aan de Bund.

TREFFER

OVERLEVEN

'Ongelooflijk! Lake Baringo, Kenia: deze visser probeert met zijn zelfgemaakte boot en peddels tussen de krokodillen en nijlpaarden zijn kostje bij elkaar te vissen. Er is slecht weer op komst, maar hij blijft lachen. Soms is het leven zo simpel.'

JACQUELINE VAN DER STEEN

ONDER EN ZONDER CONTROLE

► Privacy

Als de avond is gevallen in Japan, zoeken sommige mensen er niet het gezelschap van anderen op, maar huren een hokje van twee bij twee meter waar ze eindelijk een paar uur alleen kunnen zijn. Ze kijken er televisie, surfen wat op internet of lezen een boekje. Privacy is schaars in Japan, waar de huizen klein zijn. Dit is op het eiland Okinawa.

◀ **Control freak**

Japanners laten niets aan het toeval over. Tsunami's, aardbevingen en vreemde mogendheden hebben het land altijd bedreigd. Dus ook als ze gaan badderen in ondiep water, willen ze controle – met duikpak, zwemvliezen, handschoenen, muts, duikbril en zwemband. Zwemmen kunnen ze namelijk vaak niet, dus dat is wel weer moedig.

▶ **Onderdaan zonder dak**

Ook Japan kan niet al haar onderdanen geven wat ze nodig hebben. Of ze kiezen zelf voor een bestaan op straat en in de blauwe tentjes die je in sommige parken tussen de bomen ziet staan. Anderen brengen de nacht door in kartonnen dozen op stations en voor de ingang van het theater. Ze worden er getolereerd, ook deze man die zich klaarmaakt voor de nacht in een openbaar toilet. Zo te zien heeft hij desondanks alles onder controle.

